

تفسیر قرآن مجید
 بر اساس تفسیر موضوعی
 منشور ششم
 سوره الفعام آیه ۱۵۲

ولا تقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن حتی یبلغ
 اشدّه .
 به مال یتیم نزدیک نشوید ، مگر به صورت خوب تا وی به حد
 بلوغ ورشد برسد .

۱- مشکلی بنام یتیم:
 امروزها مسئله « مستضعف » توجه همگان از هدف مقاله ما بیرون است ولی اگر معنی
 را به خود جلب کرده و در محافل و مطبوعات « مستضعف » این باشد که فردی به علتی از عوامل
 مورد بحث و بررسی هائی قرار گرفته است . به صورت موجود ناتوان درآید، فرد یتیم که حامی
 ما فعالیتکاری با معنی لغوی لفظ « مستضعف » و پشتیبان واقعی و دلسوز خود را از دست داده

است، مصداق روشن « مستضعف » به این معنی می باشد.

اگر دولت جمهوری اسلامی در صدد ترمیم حقوق مستضعفان و رسیدگی به وضع و زندگی آنهاست و برای همین هدف « بنیاد مستضعفین » را پایه گذاری می کند، رسیدگی به اوضاع یتیمان کشور، و کودکان خردسالی که در حال ضعف و ناتوانی آغوش گرم پدر را از دست می دهند، یکی از فرائض اجتماعی است که بردوش دولت اسلامی سنگینی می کند.

اصولاً یتیم، اعم از ثروتمند و فقیر، خود يك مشکل اجتماعی است که باید آن را با الهام از تعالیم حیات بخش اسلامی حل نمود، حل این مشکل به نحو غربی به صورت تأسیس پرورشگاه های عمومی، مورد توجه نکوهش محافل تربیتی است زیرا آن را فاقد ارزش اخلاقی و انسانی می دانند کودکانی که در این محیط پرورش پیدا می کنند به خاطر دوری از محیط عواطف فامیل، و پرورش در زندگی خشک، فاقد مهر و علاقه بوده، سرانجام بصورت انسان های فاقد مهر و مودت درآمده و انسان طبیعی نخواهند بود.

در آغاز بحث یاد آور شدیم که عنصری به نام « یتیم » مطلقاً اعم از فقیر و غیر فقیر يك مشکل اجتماعی است که باید عواطف مردم به حل این مشکل جلب شود و قرآن بیش از حد کوشیده است که عواطف جامعه را بسوی این فرد بی پناه جلب کند، تا آنجا که دستور می دهد در موقع تقسیم ترکه میت، هر گاه یتیمی در فامیل باشد، سهمی نیز به او بدهند هر چند وارث نباشد چنانکه می فرماید:

راه طبیعی و صحیح همان است که تاکنون در جوامع اسلامی مرسوم بوده و پیوسته یتیمان به وابسته های نزدیک سپرده می شدند مثلاً فرزند برادر و خواهر در خانه عمو و دایی بسان یکی از فرزندان آنان زندگی می کرد، نه احساس غربت می کرد و نه از عواطف بی بهره بود و سرانجام به صورت يك انسان طبیعی تحویل اجتماع داده می شد.

ولی گاهی امکان مالی بستگان نزدیک، اجازه تکفل زندگی یتیمی را نمی دهد، از این جهت

ظواهر آیه مربوط به وقت قسمت ترك است و هنگام تقسیم ترکه، به نزدیکان و یتیمان و فقیران سهمی بدهید و با آنان نیکو سخن گوئید .

خود را به یتیم و دو گروه دیگر بدهند. برخی از است که عمل انسانی، دو نوع صورت دارد، مفسران می گویند این آیه مربوط به زمان وصیت صورتی در ظاهر و صورتی در باطن، و صورت باطنی است، یعنی بر موصی لازم است که به هنگام وصیت این عمل آتش است هر چند چنین واقعیتی برای یتیمان و فقیران را نیز در نظر بگیرد.

در هر حال هدف جانب عواطف جامعه این گروه ها این واقعیت حس دیگری لازم دارد.

است نسبت به یتیم. ظاهر آیه ناظر به مسئله « تجسم اعمال » است

آیاتی که تا کنون مورد بحث و بررسی قرار گرفته و این که اعمال انسان در جهان دیگر به صورت های است، همگی مربوط به یتیم فقیر بوده و قرآن با باطنی خود مجسم می گردد و این بحث خود، بحث ارشادهای لازم مشکل یتیم فقیر را حل نموده مفصل و دلکش است که در فرصت دیگر باید درباره آن بحث و گفتگو نمود.

ولی باید توجه نمود که شکل یتیم غیر فقیر از پیامبر گرامی نقل شده است که در رستخیز نیز، کمتر از فقیر، نیست، باید اسلام ترتیبی گروهی از قریب برمی خیزند در حالی که از دهان آنان دعد که مجموع شئون این گونه از ایتم محفوظ آتش بیرون می ریزد وقتی از حضرتش سؤال بماند و فرصت طلبان به نام حامیان یتیم، اموال کردند که این گروه کیست پیامبر آیه یاد شده را اورا حیف و میل نکنند. تلاوت کردند.

اینکه آیاتی را که در این مورد وارد شده است آیات دیگری نیز ناظر به این نحو از حیف و میل به ترتیب خاصی وارد بحث می کنیم: است مانند:

« **وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِهِمْ** آنه کان حو یا کبیرا (نساء آیه ۲) مال یتیمان را با اموال خویش مخلوط کرده نخورید این کار گناه بزرگ است چه گناهی بزرگتر از این که یک موجود قوی و نیرومندی، به یک موجود ضعیف و ناتوان و غیر قادر بر دفاع از خویش، یورش برده و اورا از هستی ساقط کند.

« **ان الذین یا کلون اموال الیتامی**

ظلما انما یا کلون فی بطونهم نار

و سیصلون سعیرا (نساء آیه ۱۰)

آن گروه که مال یتیمان را با ظلم می- خورند که در شکم آنان تبدیل به آتش می گردد، و به آتش برافروخته وارد می شوند.

در کمتر موردی در قرآن چنین تهدیدی وارد

شده است و تلقی قرآن در چنین حیف و میل های این

کند و می فرماید :

وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ، وَالْهَيْمَةَ وَلَا تَبَدَّلُوا**الْخَيْثُ بِالطَّيِّبِ (نساء آیه ۲)**

اموال یتیمان را به خود آنان بدهید
هرگز مال خوب آنها با مال بد خود
عوض نکنید

مفسران اسلامی می گویند : وقتی چنین

فَاخْوَانِكُمْ فِي الدِّينِ بقره آیه ۳۲

در باره یتیمان سؤال می کنند ، بگو
هر نوع کاری که به صلاح یتیمان
باشد بسیار خوب و اگر با آنان
آمیزش کنید ، آنان برادران دینی شما
می باشند.

بنابر این میزان در تصرف در مال یتیم به
یتیمان را در آغوش خود تربیت می کردند و هرگونه صورت بپذیرد، این است که تصرف به
و هزینه زندگی آنها را از مال خود آنها می - مصلحت یتیم تمام کردد این مصلحت «اعم از
پرداختند تصمیم گرفتند که زندگی یتیم را بکلی مصلحت مالی و تربیتی یتیم می باشد .

از زندگی خود جدا سازند ، و دیناری از اموال خود
بمال آنها مخلوط نکند .

شکی نیست که يك چنین واکنش ، به مصلحت
یتیم نبوده زیرا این امر سبب می گردد که این

گروه ناتوان مورد رغبت و علاقه گروه متدین
قرار نگیرند زیرا وقتی اداره فردی با مشکلات
توان فرسائی توأم گردید ، افراد خیر و پاکدامن
کمتر به این کار تن می دهند .

این کار سبب گردید که گروهی از رسول خدا
آورده است

از نحوه معاشرت بایتمیم ، و اداره امور مالی او

سؤال کنند ، قرآن در پاسخ آنان هر دوروش را يك

محکوم کرد و می گوید رفتار شما با این گروه

صادقانه و برادرانه باشد ، نه مانند گروه افراطی

مال یتیم را حیف و میل کنید و نه مانند گروه

محتاط تهریطی که آنها را از زندگی خود منعزل

و جدا سازید بلکه راه سومی را انتخاب کنید

چنانکه می فرماید :

وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا**النِّكَاحَ فَمَا نَزَلْتُمْ مِنْهُ رُدُّوهُم****وَيَسَاءَ لَوْلَاكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ قَوْلُ****اصْلَاحِ لَيْمٍ خَيْرٌ وَأَنْ تَخَالَطُوهُمْ**

الیهم اموالهم (نساء آیه ۶)

یتیمان را بیازمائید هر گاه به حد بلوغ رسیدند اگر از آنان احساس رشد کردید اجتماعی تلقی می‌کند از این جهت دستور می‌دهد اموال آنان را به خود آنان واگذار کنید که: افراد متمکن در مقابل زحمات خود دیناری قرآن با آینده‌نگری خاصی به ولی دستور از مال یتیم بر ندارد، مگر این که ولی، فقیر و غیره می‌دهد که موقع تسلیم مال یتیم، شاهدهی بگیرد متمکن باشد در این صورت به اندازه ارزش عمل گواہ و یا گواهان بر عملکرد او در گذشته صحه خود از مال یتیم بردارد چنانکه می‌فرماید:

کذارند و بر تسلیم باقیمانده اعمال او گواهی دهند چنانکه می‌فرماید:

ومن كان غنيا فليستعفف ومن كان فقيرا فليأكل بالمعروف (نساء آیه ۶)

اگر ولی متمکن است عفت نفس خود را حفظ کند چیزی از آن بر ندارد و اگر فقیر است به اندازه متعارف (ارزش عمل خود) از آن بردارد.

فاذا دفعتم الیهم اموالهم فاشهدوا

علیهم وکفی بالله حسیبا نساء آیه ۶
آنگاه که مال یتیم را به او تسلیم کردی شاهد بگیرید و کافی است که خدا

حسابگر است. جمله (وکفی بالله حسیبا) هشدار به آن گروه و اجتماعی وجود دارد که امید است در فرصت از اولیاء است که فکر می‌کنند که با تنظیم گواهی- دیگر از آن‌ها بحث شود.

نامه‌های قلابی کار به پایان می‌رسد در حالی که پشت سر آنان یک حسابگر دقیقی وجود دارد که چیزی بر او مخفی و پنهان نمی‌شود و آن حسابگر دقیق خدا است.

پرتوهای نور و طاعات فرشتگان
رتال جامع علوم انسانی

خطاب به طاغوتیان

پا منہ بر سر مردم ، کف پای دگران خواهی شد
عاقبت خاک و گل کوزه گران خواهی شد
جمع گردی و نخوردی و نادادی به کس
خرج و برج دگران ، نگران خواهی شد
از گران تا به گران ، آتش و رنج است و عذاب
باورت نیست به اغلال گران خواهی شد

آئینه چیان